

Dades de l'assignatura

Any acadèmic	Codi d'assignatura	Nom	Crèdits	Plans on pertany	Idiomes
2010 - 2011	102549	Psicologia Evolutiva II	6	954 - Graduat en Psicologia	Català, Castellà

Professor/a de contacte

Nom: Robert Roche Olivar
Departament: PSICOLOGIA BÀSICA, EVOLUTIVA I DE L'EDUC
Despatx: B5B/019
Adreça de correu: Robert.Roche@uab.cat

Prerequisits

És imprescindible un bon domini del català o/i castellà oral i escrit per tal de poder realitzar les activitats que es proposen així com un bon domini lector de la llengua anglesa i de les eines d'informàtica bàsiques.

Tenir assimilats els conceptes bàsics tractats en la psicologia evolutiva I.

És altament recomanable que els estudiants cursin les assignatures que s'imparteixen en el mateix curs i semestre que aquesta assignatura.

Contextualització i objectius

Contextualització

L'objectiu principal de l'assignatura és el de proporcionar uns coneixements teòrics i pràctics sobre els processos cíclics (d'estabilització i de canvis) en els àmbits de socialització, de desenvolupament emocional, sexual, d'identitat i de valors morals.

Es donaran a conèixer les principals qüestions que es plantegen dins la Psicologia Evolutiva aportant-hi algunes de les teories amb les quals s'interpreta actualment el desenvolupament humà al llarg del seu cicle vital.

Objectius formatius de l'assignatura

Quan l'estudiant acabi l'assignatura serà capaç de:

- Relacionar els diferents factors socials, històrics i culturals que possibiliten el desenvolupament de la persona i descriure els processos.
- Reconèixer diferents pràctiques de socialització i relacionar-les amb els contextos on tenen lloc. Família, escola, amics, mitjans de comunicació i les noves tecnologies.
- Identificar les influències en el desenvolupament que poden tenir el contacte i convivència amb cultures diferents. Complexitat de la interculturalitat. Possibles problemes i vies d'optimització.
- Reflexionar sobre els aspectes importants en el desenvolupament lingüístic. El bilingüisme. Aspectes socials.
- Utilitzar les tècniques de les narracions.
- Identificar elements de les diverses dimensions de la parella i de les relacions de parella: afecte, comunicació, gestió del sistema i regles.
- Utilitzar l'entrevista com a procediment de recerca d'informació: Entrevistar a persones que es troben en diferents moments del cicle vital en relació a temàtiques de parella, gènere, procosialitat, envelliment o diversitat cultural.
- Emprar un procediment per a identificar variables en una comunicació de qualitat prosocial i algunes vies d'optimització.
- Seleccionar i utilitzar els recursos comunicatius convenients.
- Identificar com afecte el gènere en el desenvolupament i en les relacions de poder interpersonal. Qüestions educatives.
- Considerar els mites i idees prèvies sobre l'envelliment i conèixer noves perspectives. Aspectes professionals.

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Codi	Tipus	Nom de la competència	Resultats d'aprenentatge

2045:E05	E	Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.	2045:E05.04 - Relacionar els diferents factors socials, històrics i culturals que possibiliten el desenvolupament. 2045:E05.05 - Reconèixer diferents pràctiques de socialització.
2045:E06	E	Distingir i relacionar els principis psicossocials del funcionament dels grups i de les organitzacions.	2045:E06.01 - Analitzar les relacions entre el sistema familiar i altres sistemes relacionats.
2045:E07	E	Identificar i descriure els processos i les etapes del desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital.	2045:E07.04 - Descriure els processos i les etapes del desenvolupament d'una família.
2045:E10	E	Reconèixer la diversitat del comportament humà i la naturalesa de les seves diferències, tant en la normalitat com en l'anormalitat i la patologia.	2045:E10.03 - Relacionar les pràctiques de socialització amb els context on tenen lloc.
2045:E13	E	Reconèixer els principis i les variables que incideixen en els processos educatius al llarg del cicle vital.	2045:E13.01 - Identificar les funcions i les pautes educatives d'una família.
2045:E16	E	Aplicar tècniques per a recollir i elaborar informació sobre el funcionament dels individus, grups o organitzacions en el seu context.	2045:E16.01 - Dissenyar i dur a terme entrevistes a persones de diferents edats. 2045:E16.02 - Relacionar els continguts de les entrevistes amb els continguts teòrics.
2045:E29	E	Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.	2045:E29.04 - Seleccionar i utilitzar els recursos comunicatius convenients. 2045:E29.05 - Reflexionar sobre les dificultats comunicatives que poden sorgir en els processos comunicatius amb diferents grups d'edat.
2045:E37	E	Fer revisions sistemàtiques a partir de la consulta de les diferents fonts documentals en psicologia per a recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca.	2045:E37.01 - Reconèixer els conceptes teòrics fonamentals en els textos. 2045:E37.02 - Contrastar diferents fonts documentals. 2045:E37.03 - Elaborar documents de síntesi.
2045:T02	T	Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.	2045:T02.00 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
2045:T04	T	Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.	2045:T04.00 - Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.
2045:T05	T	Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.	2045:T05.00 - Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
2045:T06	T	Treballar en equip.	2045:T06.00 - Treballar en equip.
2045:T07	T	Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.	2045:T07.00 - Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.

Continguts de l'assignatura

TEMARI I CONTINGUTS

Bloc A. Contextos de socialització

Noció de context de desenvolupament.

Procés de socialització:

- Socialització en l'àmbit familiar
- Socialització en altres àmbits: escola, amics, mitjans de comunicació, TICs.

Bloc B. Diversitat i cultura

Paper de la cultura en el desenvolupament

El desenvolupament en una perspectiva intercultural.

Pràctiques educatives i context cultural

Bloc C. Desenvolupament lingüístic i entorns social

Bilingüisme i entorn social

Desenvolupament lingüístic i entorn social

- El paper de la família.
- El paper de l'escola.

La capacitat narrativa i els canvis observats durant el cicle vital.

La utilització de les narracions en el camp de la psicologia evolutiva.

Bloc D. Desenvolupament Prosocial i Relacions de parella.

Elements teòrics i fonaments de la prosocialitat.

La prosocialitat com a valor, actitud, comportament i metodologia.

La comunicació de qualitat prosocial en les relacions interpersonals i de parella.

La parella com a sistema i com a procés.

Bloc E. Gènere

Sobre la igualtat de gènere.

Les diferències de gènere en les relacions interpersonals i socials.

Qüestions de gènere a la infància i adolescència.

Bloc F. Envel·liment

Envel·liment en el marc de la psicologia evolutiva del cicle vital.

Mites i idees prèvies sobre l'envel·liment.

Metodologia docent i activitats formatives

Metodologia docent

Per cada un dels sis blocs temàtics seguirem una estructura que inclou:

- Exposicions magistrals en format conferència.
- Activitats pràctiques: exposició de casos, anàlisi de textos, discussió lectures, ... entre altres.
- Fòrums de discussió tan presencials com virtuals.
- Treball de camp

La docència queda dividida en:

Activitats Dirigides: 46h

- Conferències dividides en blocs temàtics. CONF 3.1
- Activitats pràctiques, anàlisi de casos i discussió lectures SEM 1/2

Activitats Supervisades: 24h

- Tutories seguiment dels treballs en grup.
- Tutories seguiment dels treballs individuals.
- Participació en fòrums i altres activitats en el campus virtual
- Treball de camp

Activitats Autònomes: 80h

- Cerca de documentació en llibres, revistes i Internet

-	Lectura informativa i comprensiva de textos.		
-	Redacció de treballs individuals		
-	Elaboració de treballs en grup		
-	Estudi: Realització esquemes, mapes conceptuals i resums		
-	Treball de camp		
TIPUS D'ACTIVITAT			
TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides		46h	
	Conferències temàtiques CONF 3.1 (10 i 20, 30 i 40, i 50)	22h	CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1
	Activitats practiques, anàlisi de casos i discussió lectures SEM 1/2	24h	CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE16.1, CE16.2, CE29.3, CE29.4, CE37.1, CE37.2, CE37.3
Supervisades		24h	
	Tutories seguiment dels treballs en grup dels estudiants	10h	CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE16.1, CE16.2, CE29.3, CE29.4, CE37.1, CE37.2, CE37.3
	Tutories seguiment dels treballs individuals.	4h	CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE16.1, CE16.2, CE29.3, CE29.4, CE37.1, CE37.2, CE37.3
	Participació en fòrums i altres activitats en el campus virtual	5h	CE29.3, CE37.1, CE37.2
	Treball de camp	5h	CE16.1, CE16.2, CE29.3, CE29.4
Autònomes		80h	
	Cerca de documentació en llibres, revistes i Internet	5h	CE16.2, CE37.1, CE37.3
	Lectura informativa i comprensiva de textos.	15h	CE16.2, CE37.1, CE37.3
	Redacció de treballs individuals	15h	CE29.3, CE37.2, CE37.3
	Elaboració de treballs en grup	20h	CE29.3, CE37.2, CE37.3
	Estudi: Realització esquemes, mapes conceptuals i resums	20h	CE16.2, CE29.3, CE37.2, CE37.3
	Treball de camp	5h	CE16.1, CE16.2, CE29.3, CE29.4

Tipus	Activitat	Hores	Resultats d'aprenentatge
-------	-----------	-------	--------------------------

Autònoma	Cerca de documentació 5h Lectura de textos 15h Treballs individuals 15h Treballs en grup 20h Estudi 20h Treball de camp 5h	80	2045:E16.02 2045:E29.05 2045:E37.01 2045:E37.02 2045:E37.03 2045:T02.00 2045:T04.00 2045:T05.00 2045:T06.00 2045:T07.00
Dirigida	Dirigides 46h Conferències temàtiques CONF 3.1 (10 i 20, 30 i 40, i 50) 22h Activitats practiques, anàlisi de casos i discussió lectures SEM 1/2 24h	46	2045:E05.04 2045:E05.05 2045:E06.01 2045:E07.04 2045:E10.03 2045:E13.01 2045:E16.01 2045:E16.02 2045:E29.04 2045:E29.05 2045:E37.01 2045:E37.02 2045:E37.03 2045:T02.00 2045:T04.00 2045:T05.00 2045:T06.00 2045:T07.00
Supervisada	Supervisades 24h Tutories seguiment dels treballs en grup dels estudiants 10h Tutories seguiment dels treballs individuals. 4h Participació en fòrums i altres activitats en el campus virtual 5h. Treball de camp 5h.	24	2045:E05.04 2045:E16.01 2045:E16.02 2045:E29.05 2045:E37.01 2045:E37.02 2045:T05.00 2045:T06.00 2045:T07.00

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades mitjançant: treballs individuals, en grup i participació en discussions col·lectives.

Les evidències d'aprenentatge que haurà de lliurar l'estudiant faran referència als continguts de les conferències, les competències corresponents a la realització de treballs i a les discussions col·lectives de lectures.

El sistema d'avaluació s'organitza en 4 evidències, cada una de les quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Evidència 1 i 2: Realització d'un treball sobre un dels blocs temàtics. (veure els diferents blocs en els continguts de l'assignatura)

Aquesta evidència conté una part del treball que es realitzarà individualment com a treball de camp en forma d'entrevista. Serà el 25% de la nota de l'assignatura.

La segona part de l'evidència es realitza grupalment amb una posada en comú del treball de camp i una exposició oral de l'anàlisi realitzat. Serà 25 % de la nota de l'assignatura.

Resultats aprenentatge de Ev1: CE37.2, CE16.1,CE16.2, CE29.4

Resultats aprenentatge de Ev2: CE29.3, CT4, CT6

Evidència 3: Realització d'una anàlisi de cas referent a un bloc temàtic. Aquesta evidència es realitzarà de forma grupal. Serà 25% de la nota de l'assignatura.

(Les evidències 1-2 i l'evidència 3 no poden pertànyer al mateix bloc temàtic)

- Els grups que treballin l'evidència 1 i 2 sobre el bloc temàtic A o B hauran de realitzar l'evidència 3 del blocs temàtics C-D o E-F.
- Els grups que treballin l'evidència 1 i 2 sobre el bloc temàtic C o D hauran de realitzar l'evidència 3 del blocs temàtics A-B o E-F.
- Els grups que treballin l'evidència 1 i 2 sobre el bloc temàtic E o F hauran de realitzar l'evidència 3 del blocs temàtics A-B o C-D.

Resultats aprenentatge de Ev3: CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE37.1, CE37.2, CT6, CT7

Evidència 4: Aquesta evidència permet triar una de les dues opcions:

a/ Participació individual en les activitats pràctiques plantejades a l'aula (requereix l'assistència obligatòria en un 70% de les sessions). Les entregues es faran al llarg del semestre en les dates establertes, o bé,

b/ Realitzar una prova individual que inclou ítems de resposta múltiple i preguntes obertes que fan referència a tot el contingut de l'assignatura.

La opció a o b seran el 25 % de la nota de l'assignatura.

Resultats aprenentatge de Ev4: CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE37.1, CE37.2, CE37.3, CT7

Recuperació: Podran optar a la recuperació les persones que no tinguin superades una, o dues evidències com a màxim, i caldrà que entreguin les mateixes corregides durant la setmana de recuperació.

Es considerarà "no presentat" l'estudiant que concorri en: -Haver entregat menys del 51% de les evidències avaluatives requerides.

El tractament de casos individuals serà atès per l'equip docent que imparteixi l'assignatura en horaris d'atenció a l'estudiant.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Treballs individuals (evidència 1 i 4)	3h	Ev1: CE37.2, CE16.1,CE16.2, CE29.4 Ev4: CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE37.1, CE37.2, CE37.3, CT7
Treballs en grup (evidència 2 i 3)	3h	Ev2: CE29.3, CT4, CT6 Ev3: CE5.4, CE5.5, CE6.1, CE7.4, CE10.3, CE13.1, CE37.1, CE37.2, CT6, CT7

Activitat	Hores	Pes	Resultats d'aprenentatge
Participació individual en activitats pràctiques plantejades a l'aula (assistència obligatòria 70% de les sessions) o fer un examen que inclou ítems de resposta múltiple i preguntes obertes que fan referència a tot el contingut de l'assignatura.	0	25%	2045:E05.04 2045:E05.05 2045:E06.01 2045:E07.04 2045:E10.03 2045:E13.01 2045:E29.05 2045:E37.01 2045:E37.02 2045:E37.03 2045:T02.00 2045:T04.00 2045:T05.00 2045:T07.00
Realització d'un treball de camp sobre un dels blocs temàtics. Es realitzarà individualment en forma d'entrevista.	0	25%	2045:E16.01 2045:E16.02 2045:E29.05
Realització d'una anàlisi de cas referent a un bloc temàtic. Es realitzarà de forma grupal.	0	25%	2045:E16.02 2045:E37.01 2045:E37.02 2045:E37.03 2045:T05.00 2045:T06.00 2045:T07.00
Treball en grup: una posada en comú del treball de camp i una exposició oral de l'anàlisi realitzat	0	25%	2045:E16.02 2045:E29.04 2045:E29.05 2045:E37.01 2045:E37.03 2045:T04.00 2045:T06.00 2045:T07.00

Bibliografia i enllaços web

Bibliografia fonamental:

- Perinat, A.(1998). Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico. Barcelona EDIUOC.
- Palacios J.; Marchesi A.; Coll, C (2001) Desarrollo Psicológico y Educación.I. Psicología Evolutiva. Madrid: Alianza.

Bloc A. Contextos de socialització

- Beatriz Triana, Sonia Plasencia, Juan-Andrés Hernández. Representaciones sociales acerca de las figuras de padrastro y madrastra. C & D Vol. 21, N° 4, 2009, pags. 429-440
- Ignasi Vila & Ramon Casares (2009). Educación y sociedad. Una perspectiva sobre las relaciones entre la escuela y el entorno social.

Bloc B. Diversitat i cultura

- Greenfield, P.M & Suzuki, L.K. (1998). Culture and Human Development: Parental, Educational, Paediatrics and Mental Health Implications. Handbook of Child Psychology, 5th edition. Vol I. New York: Wiley. [dispossem de traducció al castellà]
- Hedegaard, M. (2009). Children's development from a cultural-historical approach: Children's activity in everyday local settings as a function of Culture, and Activity, 16, 64-82.
- Lalueza, J. L. & Crespo, I. (2005). La intervención con familias ante la diversidad social y cultural. Madrid. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Bloc C. Desenvolupament lingüístic i entorn social

- McCabe,A.,Capron,E.,Peterson,C.(1991) "The voice of experience: The recall of early Childhood and adolescent memories by young children. Developing narrative structure. Hillsdale,N.J: LEA
- Romaine,S. (2001) Bilingual language development. En M.Barret (editor). The development of language.Hove: Psychology Press.

- Solé, M.R. (2000) El desarrollo de la pragmática. A M.Serra, E.Serrat., A.Bel y M.Aparici. La adquisición del lenguaje. Barcelona: A

Bloc D. Desenvolupament prosocial i relacions de parella

Es facilitaran els documents següents:

- "La optimización prosocial una vía segura para la educación emocional"
- "Tecnología Laboratorio Prosocial en Ámbitos Personales"
- "Comunicación de calidad en la pareja y en las relaciones interpersonales"
- Protocolos entrevista: Protocol Disponibilitat a l'escolta i Protocol Comunicació eficaç, regles, acords i decisions

Bloc E. Gènere

- Anuario de Psicología. Monográfico sobre género. Facultad de Psicología de la UB. Vol 34, r
- Moreno, M. Como se enseña a ser niña. Ed Icaria
- Moreno, M. (coord). "Del Silencio a la palabra". Ministerio de Asuntos Sociales. Instituto
- Lledó, E. (coord). "De mujeres y diccionarios". 2004. Ministerio de trabajo y de asuntos Soc
- Lozano, I. "Lenguaje Femenino, Lenguaje Masculino" 1995. Minerva Ediciones.
- Nogués, R. "Sexo, cerebro y género. Diferencias y horizonte de igualdad". Fundació Vidal Bar
- Subirats, M. i Brullet, C. (1989) Rosa y Azul. Ed. Visor

Bloc F. Envel·liment

- Fierro, A. (1994). Propositiones y propuestas sobre el buen envejecer. En J. Buendía (Comp.). *Envejecimiento y psicología de la salu*
- Losada, A. (2004). "Edadismo: consecuencias de los estereotipos, del prejuicio y la discriminación en la atención a las personas mayc Madrid, Portal Mayores, *Informes Portal Mayores*, nº 14. [Fecha de publicación: 28/02/2004]. <http://www.imsersomayores.csic.es/docume>
- Rodríguez, M., Sánchez J.L. (2004) Reserva cognitiva y demencia. En *Anales de Psicología* vol. 20, nº 2 (diciembre), 175-186 Servi Murcia. Murcia (España)(www.um.es/analesps)
- Villar, F., Triadó, C., Solé, C., Osuna, M.J. Bienestar, adaptación y envejecimiento: cuando la estabilidad significa cambio (2003) R
- ZAMARRÓN CASSINELLE, María Dolores (2006). "El bienestar subjetivo en la vejez". Madrid, Portal Mayores, *Informes Portal M II* [Fecha de publicación: 09/06/2006]. <http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentos/zamaron-bienestar-01.pdf>

Bibliografia Complementària:

- Belksly, J (2001) Psicología del Envejecimiento. Ed. Paraninfo. Thomson learning
- Bennet, M. (Ed.) (1993). El nen com a psicòleg. Barcelona: Ediuoc.
- Bruner, J. S. (1991). Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva. Madrid: Alianza. [cap I]
- Cole, M. (1999). Psicología Cultural. Madrid. Morata. [cap V]
- Fernández-Ballesteros, R., Izal, M., Montorio, I., González, J. L. y Díaz, P. (1992). Evaluación e intervención psicológica en la vejez
- Fernández-Ballesteros, R. (Dir.) (1992): *Mitos y realidades en torno a la vejez y la salud*. Barcelona: SG Ed.
- Harris, P. (1992). Las emociones en el niño. Madrid: Psicología menor.
- Perinat, A. (Comp.) (2003): *Adolescentes del siglo XXI. Aproximación psicológica y social*. Barcelona: EDIUOC.
- Roche, R. (Comp) (2010) "La prosocialidad: nuevos desafíos" Buenos Aires. Ciudad Nueva.
- Roche, R. (2009) "La comunicación para parejas inteligentes: como comunicar y tomar decisiones" Madrid, Pirámide.
- Roche, R. (2004) "Inteligencia prosocial". Col. Materiales. Universitat Autònoma de Barcelona
- Roche Olivar, R. (2006) "Psicología de la pareja y de la familia. Análisis y optimización" Universitat Autònoma Barcelona. Servei d 84-490-2433-1

- Rodrigo, M.J. & Palacios, J. (1998) (coords.). Familia y desarrollo humano. Madrid: Alianza.
 - Rodrigo, M.J (editora) (1994). Contexto y desarrollo social. Madrid: Síntesis Psicología.
 - Rogoff, B. (1993). Aprendices del pensamiento. Barcelona: Paidós
 - Rogoff, B. (2003): The Cultural Nature of Human Development. Oxford NY. Oxford University Press.
 - Turiel, E.; Enesco, I.; Linaza, J. (1989). El mundo social en la mente humana. Madrid: Alianza Psicología.
-